

Motion till riksdagen 2023/24:741

av **Boriana Åberg (M)**

Ändrat krav på domarerfarenhet i Statens haverikommission

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra kravet på domarerfarenhet i förordningen med instruktion för Statens haverikommission och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I förordningen (2007:860) med instruktion för Statens haverikommission (SHK) stipuleras i 6 och 10 §§ att säkerhetsutredningar ska ledas av myndighetschefen eller av en haveriutredare som är jurist och har domarerfarenhet samt att generaldirektören är myndighetschef. Generaldirektören ska vara jurist och ha domarerfarenhet.

När myndigheten bildades på 70-talet var det säkert motiverat att generaldirektören och utredningsledarna skulle ha domarerfarenhet, eftersom myndighetens utredningar i praktiken utfördes av inhyrda experter, under SHK:s ordförandeskap. SHK:s ordförandeskap kunde garantera den självständighet och opartiskhet som är grundläggande i en säkerhetsutredning. I dag, när myndigheten förfogar över egen utredningsexpertis, och utredningsordförande såväl som utredningsledare finns inom de egna leden i SHK, är kravet på domarerfarenhet ganska omodernt. Dessutom utesluter kravet alla andra yrkesgrupper, inklusive samtliga jurister som inte har domarerfarenhet. Anställda inom SHK som är väl kvalificerade men inte har juristutbildning och domarerfarenhet kan således inte utvecklas inom myndigheten. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/18/EG om grundläggande principer för utredning av olyckor i sjötransportsektorn har implementerats i svensk rätt genom lagen och förordningen om undersökning av olyckor (1990:712).

Av direktivet framgår dels att medlemsstaterna ska tillse att olycksutredningarna genomförs opartiskt, dels att det ska finnas sakkunniga utredare med kompetens avseende sjöolyckor. Utredningsorganet, i detta fall SHK, ska dessutom tillse att

utredarna har de praktiska kunskaper som behövs för arbetet samt att man vid behov kan kalla in experter. Dock finns det inget uttryckligt krav på domarkompetens vare sig i direktivet eller i lagen. Eftersom SHK inte hanterar frågor om skuld eller ansvar, vare sig civilrättsligt, straffrättsligt eller förvaltningsrättsligt, borde avskaffande av kravet på domarerfarenhet vara möjligt.

Boriana Åberg (M)